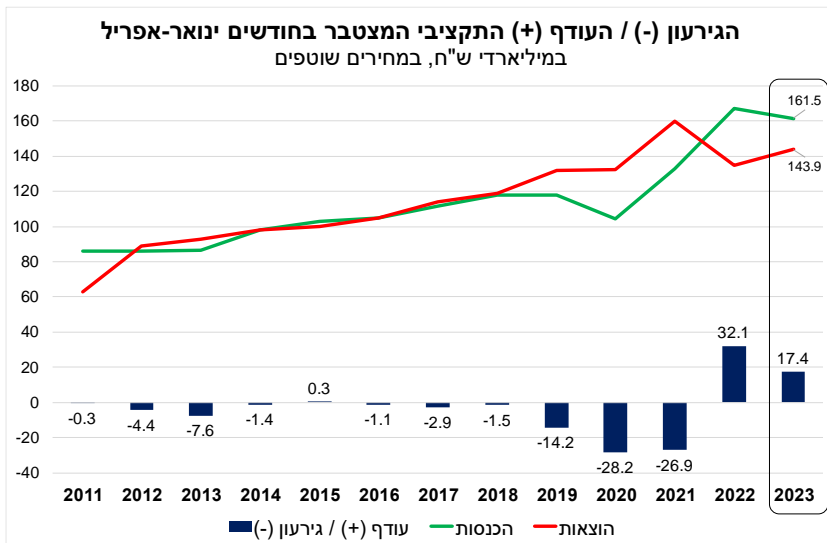

10/05/2023

השבוע במאקרו

פעילות הממשלה בשנה שהסתיימה באפריל 2023 הסתכמה במצטבר בגירעון של כ-0.3%

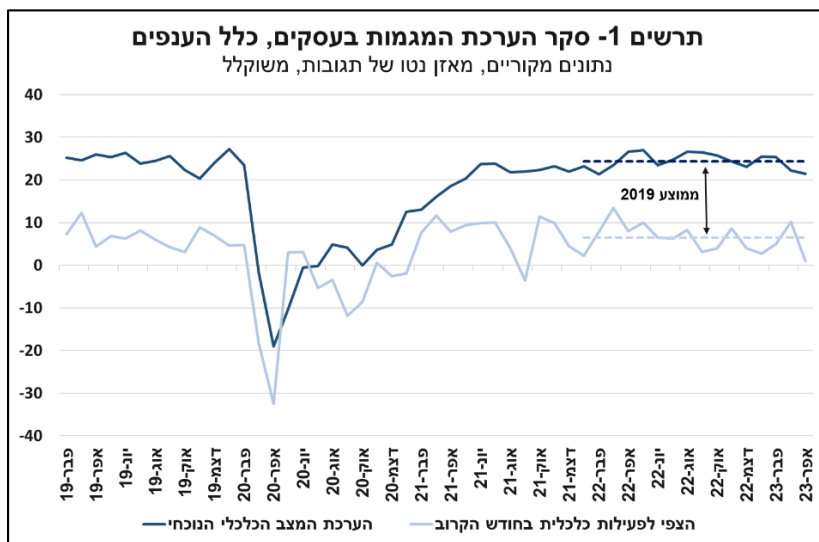

בחודש אפריל השנה הסתכמה פעילות הממשלה בעודף של כ-3.3 מיליארד ₪, זאת לעומת עודף של כ-8.0 מיליארד ₪ באפריל אשתקד. בשליש הראשון של השנה (ינואר-אפריל) פעילות הממשלה הסתכמה במצטבר בעודף תקציבי של כ-17.4 מיליארד ₪. כפי שניתן לראות בתרשים, מדובר בנתון נמוך מהעודף שנרשם בתקופה המקבילה ב-2022 (32.1 מיליארד ₪), אך בולט לחיוב ביחס לתקופות מקבילות משנים קודמות (2010-2021).

הירידה בעודף בשליש הראשון של השנה ביחס לתקופה המקבילה אשתקד, חלה עקב ירידת ההכנסות ועלייה בהוצאות. נציין כי הכנסות הממשלה ממיסים ירדו בכ-7.4% (שיעור שינוי ריאלי, בשיעורי מס אחידים) בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. זאת, בעיקר עקב ירידה בגביית מיסים ישירים, ובפרט, מיסי מקרקעין.

לסיכום, הגירעון התקציבי, במונחים שנתיים, מצוי במגמת עלייה. פעילות הממשלה ב-12 החודשים האחרונים שהסתיימו באפריל 2023 הסתכמה במצטבר בגירעון של כ-4.9 מיליארד ₪ (במונחים נומינליים), שהם כ-0.3% תוצר על-פי אומדני האוצר, זאת לעומת גירעון של כ-0.01% תוצר בחודש הקודם. להערכתנו, מגמה זו צפויה להימשך בחודשים הקרובים, ולפיכך צפויה לתמוך בגירעון תקציבי של מעט יותר מ-2% תוצר בשנת 2023 (וייתכן שאף גבוה מכך), גבוה מהגירעון החזוי על-ידי האוצר לשנה זו, שעומד לעת עתה (אם לא יחולו שינויים בהצעת התקציב לקראת הגשתו לאישור הכנסת בקריאה שנייה ושלישית) על כ-0.9% תוצר.

סקר המגמות בעסקים: הצפי לפעילות הכלכלית בסקטור העסקי בחודש הקרוב ירד בחדות באפריל

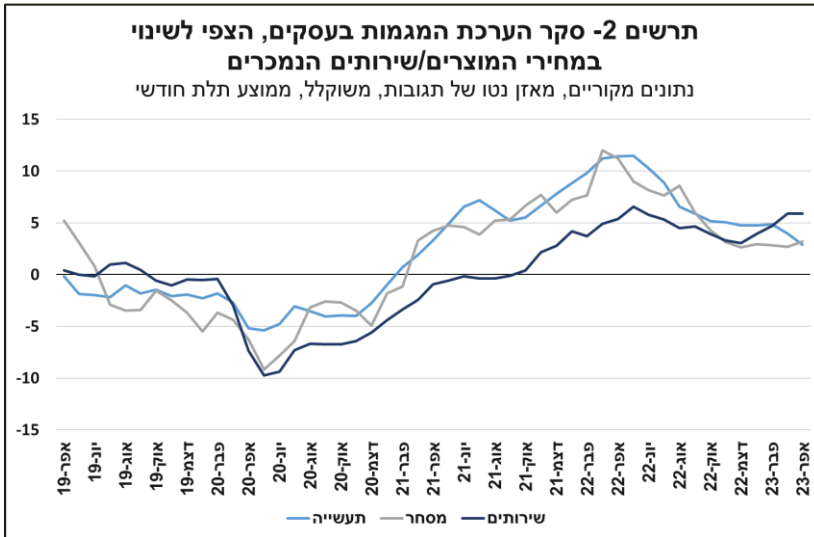

סקר הערכת המגמות בעסקים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (הלמ"ס) לחודש אפריל 2023 משקף היחלשות מסוימת בפעילות הסקטור העסקי. היחלשות זו מתבטאת בשני מדדים מרכזיים: הערכת המצב הכלכלי הנוכחי והציפיות לפעילות הכלכלית בחודש הקרוב (ראה/י תרשים 1).

מאזן הנטו של התגובות (כלומר שיעור החברות שהצביעו על שיפור בפעילות פחות שיעור החברות שהצביעו על הרעה) בנוגע להערכת המצב הכלכלי הנוכחי ירד זה החודש השני ברציפות, לרמה הנמוכה שנרשמה מאז מרץ 2022. זאת, כאשר בחודשים האחרונים הוא מצוי מתחת לממוצע של שנת 2019 (טרום פרוץ משבר הקורונה); ומאזן הנטו של התגובות באשר לציפיות לשינוי בפעילות הכלכלית ירד בחדות בחודש אפריל 2023 בהשוואה לחודש קודם, לרמה הנמוכה שנרשמה מאז אוקטובר 2021, ונמוכה מאוד מהממוצע של שנת 2019.

מבט על המדדים המוזכרים לעיל בחלוקה לפי ענפים מלמד כי הערכת המצב הנוכחי ירדה בחודשים האחרונים בכל ענפי הפעילות המרכזיים, ואילו הירידה בצפי בנוגע לפעילות בחודש הקרוב, מקורה בענפים: מסחר, שירותים ומלונאות. החולשה היחסית שעולה מן הסקר, כאמור, חלה על רקע התגברות אי הוודאות במשק המקומי, בין היתר, עקב ההתפתחויות בתחומים הפוליטיים, חקיקתיים וחברתיים; כמו גם מההאטה בפעילות הכלכלית העולמית והשלכותיה על הביקוש החיצוני; השינויים בסביבה המקרו כלכלית העולמית והמקומית (עליית הריבית והאינפלציה, שחיקת כוח הקנייה של משקי הבית והיחלשות אמון הצרכנים); והחולשה בתחום ההייטק בעולם. אולם ייתכן כי המדדים הושפעו במידה מסוימת מעונתיות, דהיינו ירידה בפעילות לאחר עלייה בתקופת החגים.

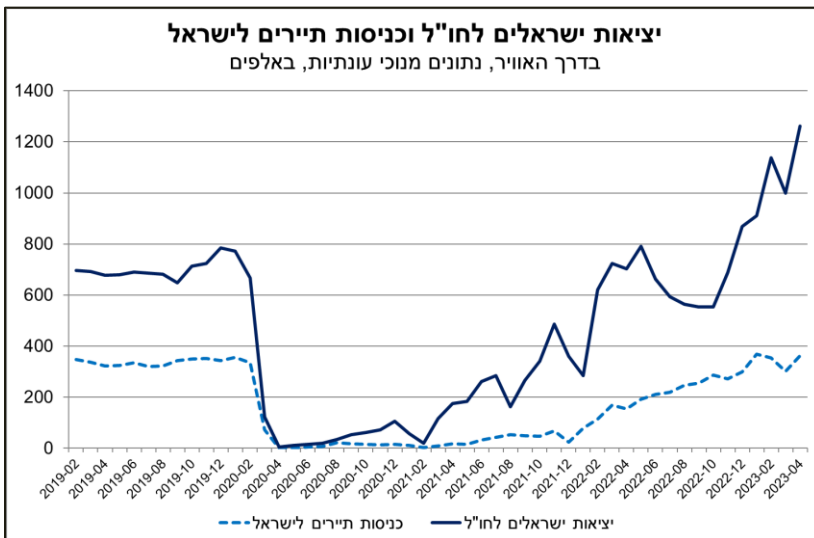
מלבד האמור לעיל, מן הסקר עולות שתי נקודות מעניינות נוספות. הראשונה, נוגעת לצפי של החברות בדבר השינוי במחירי המוצרים/שירותים הנמכרים על ידיהן (מאזן נטו של תגובות, ממוצע תלת חודשי נע), ובפרט לשונות בין הענפים המרכזיים

(ראה/י תרשים 2). הצפי של החברות באשר לשינוי במחירי המוצרים נותר חיובי בכל הענפים (מסחר, תעשייה ושירותים), וגבוה בהשוואה לתקופת טרום הקורונה. אולם בעוד שבענפי המסחר והתעשייה חלה ירידה ניכרת מאז השיא שנרשם בראשית 2022, בענף השירותים נראה כי הצפי לשינוי מצוי בשיאו. כלומר, נראה כי הלחצים לעליית מחירים עודם מתקיימים, אך הם נמוכים בהשוואה למצב שהיה לפני שנה. השונות בין הענפים נובעת כפי הנראה מירידה ניכרת בהשפעה כלפי מעלה שהייתה למחירי הסחורות בעולם והשיבושים בשרשראות האספקה העולמיות, על מחירי המוצרים של החברות בענפי המסחר והתעשייה. מנגד, מחירי החברות בענף השירותים מושפעים בעיקר מהוצאות השכר ומציפיות האינפלציה, ולכן מצויים בעלייה.

הנקודה השנייה, נוגעת למגבלה הנובעת מחולשת הביקוש החיצוני. מהסקר עולה כי החברות בענף השירותים מצביעות על עלייה במגבלת המחסור בהזמנות ליצוא במהלך ששת החודשים האחרונים, עלייה זו מגיעה בעיקר מתתי-הענפים: שירותים עסקיים ומידע ותקשורת, בעוד שאותו המדד דווקא נותר יציב בקרב החברות בענף התעשייה באותה התקופה. ייתכן שמצב זה מבטא את היחלשות פעילות ההייטק העולמית, בדגש על תחומי השירותים. במבט כולל, מדובר בנתון אשר מצביע על האטה בקצב התרחבות הפעילות בסקטור העסקי המקומי.

היקף היצואות של ישראלים לחו"ל זינק מראשית השנה

נתוני הלמ"ס מלמדים כי בחודש אפריל 2023 היקף היצואות של ישראלים לחו"ל (בדרך האוויר, נתונים מנוכי עונתיות) הסתכם בכ-1.3 מיליון. היקף זה משקף עלייה בשיעור של כ-26.1% בהשוואה לחודש הקודם, והינו גבוה משמעותית בהשוואה לתקופה שקדמה להתפרצות מגפת הקורונה – כ-80% מעל הממוצע החודשי של יציאות ישראלים בשנת 2019. יש לציין שהשוואה של היקף כניסות התיירים הממוצע בשליש הראשון של השנה (ינואר-אפריל) לעומת תקופות מקבילות בשנים קודמות, בהתבסס על נתונים מקוריים (אשר לא עברו ניכוי עונתיות), מצביעה גם כן על עלייה ניכרת ביציאות לחו"ל מתחילת השנה.

כניסות התיירים לישראל (בדרך האוויר, נתונים מנוכי עונתיות) הסתכמו בהיקף של כ-362.6 אלף בחודש אפריל 2023, נתון המשקף עלייה בשיעור של 20.1% ביחס לחודש הקודם, וגבוה בכ-8.3% מהממוצע החודשי של כניסות תיירים בשנת 2019. כפי הנראה אחד הגורמים המרכזיים שתורמו לעלייה בתנועת התיירים אל ומחוץ לישראל הוא ביקוש שהצטבר במהלך הידוק המגבלות על הפעילות הכלכלית בעולם בתקופת הקורונה, אשר כלל סגירה של הגבולות הבינלאומיים במרבית מדינות העולם. אולם, ניכר כי מראשית שנת 2023 היקף הישראלים היוצאים לחו"ל זינק בחדות, בעוד שהגידול בכניסות התיירים נבלם באותה התקופה. ייתכן כי אחת הסיבות לפערים בין השניים הינה השחיקה המתונה יחסית של כוח הקנייה בישראל בהשוואה ליתר המדינות המפותחות במהלך השנתיים האחרונות (מאז ראשית שנת 2021 ועד מרץ 2023 עלתה האינפלציה במדינות ה-OECD בכ-19%, לעומת כ-9.5% בישראל).

במבט קדימה, תנאי הרקע המקרו כלכליים הנוכחיים, קרי, אינפלציה גבוהה, עלייה בסביבת הריבית ואמון צרכנים נמוך, מרסנים את הביקוש לשירותי תיירות, כך שכאשר תתפוגג ההשפעה החיובית של שחרור הביקושים שהצטברו במהלך תקופת הקורונה צפויה לחול האטה בתנועת התיירים אל ומחוץ לישראל.

כתבו: יניב בר וגילי בן אברהם

לתגובות, הערות והארות: ניתן לפנות ליניב בר, ראש תחום כלכלה, בנק לאומי
דואר אלקטרוני: yaniv.bar@bankleumi.co.il, טלפון: 076-8858970